

หมวด	Service Excellence (บริการเป็นเลิศ)
แผนที่	แผนงานที่ 6: การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service plan)
โครงการที่	5. โครงการป้องกันและควบคุมการติดยาต้านจุลชีพและการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
ลักษณะ	เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ
ระดับการแสดงผล	จังหวัด
ชื่อตัวชี้วัด	18) ร้อยละของจังหวัดที่ผ่านตามเกณฑ์พัฒนาสู่จังหวัดใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU province)
คำนิยามปฏิบัติการ	<p>1. การใช้ยาอย่างสมเหตุผล หมายถึง การที่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ มีความรู้ ทักษะและพฤติกรรม เพื่อให้ผู้รับบริการ ได้รับยาและใช้ยาได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ตามข้อบ่งชี้ทางคลินิก และความจำเป็นด้านสุขภาพของแต่ละบุคคล ในขนาดยา วิธีใช้ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม โดยเกิดความคุ้มค่าสูงสุด ทั้งต่อบุคคลและสังคม รวมทั้งประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้อาในการดูแลสุขภาพตนเอง ตามความจำเป็น ลดความเสี่ยงจากยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยง</p> <p>2. ยา ในที่นี้หมายถึง ยา (รวมถึงวัคซีน) ตามกฎหมายว่าด้วยยา และยาจากสมุนไพรตาม กฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตลอดจนวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และยาเสพติดให้โทษ ที่นำมาใช้ทางยา รวมถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มุ่งหมายใช้เป็นยา ครอบคลุมยาสำหรับมนุษย์และยาสำหรับสัตว์</p> <p>3. ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มุ่งหมายใช้เป็นยา หมายถึง ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่มีการโฆษณาและกล่าวอ้างสรรพคุณมุ่งหมายสำหรับใช้ในการวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วย</p> <p>4. จังหวัดใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU province) หมายถึง หมายถึง จังหวัด หรือพื้นที่ทางการปกครองใด ๆ ตามกฎหมาย ที่มีอำเภอหรือเขตที่เป็นไปตามเกณฑ์ “อำเภอใช้ยาอย่างสมเหตุผล” (RDU district) อย่างน้อยร้อยละ 50 ของอำเภอ/เขตทั้งหมด</p> <p>5. อำเภอใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU district) หมายถึง อำเภอที่มีการออกแบบบริหารจัดการ และพัฒนาระบบสุขภาพของชุมชน เพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล โดยมีการกำหนดนโยบายและมาตรการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการหรือองค์กรระดับอำเภอ และมี RDU Coordinator เป็นผู้ประสานการดำเนินงาน โดยการพัฒนาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การพัฒนาโรงพยาบาลทั้งรัฐและเอกชนให้มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU hospital) (2) การพัฒนาสถานพยาบาลเอกชนและร้านยาให้มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU in Private Health Sectors) และ (3) การพัฒนาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในชุมชน (RDU community, Non Health Sectors) เช่น ร้านชำ โรงเรียน โรงงาน ปศุสัตว์ และภาคเกษตรกรรม เป็นต้น ซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในประชาชน รวมถึงการใช้ยาในสัตว์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากการใช้ยา ใช้ยาอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า มีความรอบรู้ในการใช้ยา และการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย</p> <p>เกณฑ์การให้คะแนน : กำหนดเป็นระดับของความสำเร็จและแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น ๒ ส่วน พิจารณาจากความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ดังนี้ เงื่อนไขน้ำหนักคะแนน เต็ม ๒ คะแนน RDU hospital น้ำหนัก ๑ คะแนน RDU community น้ำหนัก ๑ คะแนน</p>

วัตถุประสงค์	เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระบบสุขภาพให้มีการใช้อย่างสมเหตุผล ในระดับจังหวัดและอำเภอ
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน หรือโรงพยาบาลที่เทียบเท่า หน่วยบริการปฐมภูมิ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รวบรวมและติดตามการส่งข้อมูลของอำเภอตามแนวทางที่กำหนด
แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ ได้แก่ โรงพยาบาล หรือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
ระยะเวลาประเมินผล	ประเมินตามกิจกรรมในรายไตรมาส และคำนวณตามเกณฑ์เป้าหมาย เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ

เกณฑ์การประเมิน ปีงบประมาณ 2569:

- การพัฒนาเป็นจังหวัดใช้อย่างสมเหตุผล (RDU Province): มีการดำเนินการ อย่างน้อยร้อยละ 80 ของอำเภอทั้งหมด ที่มีความสำเร็จในการพัฒนาเป็นอำเภอใช้อย่างสมเหตุผล (RDU District)

ร้อยละของการใช้อย่างสมเหตุผลใน โรงพยาบาล (RDU Hospital)	RDU Hospital (ระดับ รพ. และ PCU) ≥ ร้อยละ 80
ร้อยละการใช้อย่างสมเหตุผลในชุมชน (RDU community)	ผ่านเกณฑ์ RDU community ≥ ร้อยละ 80

ระดับความสำเร็จ อำเภอที่มีการพัฒนาเป็นอำเภอใช้อย่างสมเหตุผล (RDU District):

	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
เชิงปริมาณ	RDU Hospital ≥ ร้อยละ 60 RDU Community ≥ ร้อยละ 10	RDU Hospital ≥ ร้อยละ 65 RDU Community ≥ ร้อยละ 30	RDU Hospital ≥ ร้อยละ 70 RDU Community ≥ ร้อยละ 60	RDU Hospital ≥ ร้อยละ 80 RDU Community ≥ ร้อยละ 80
เชิงคุณภาพ	<p>ระดับโรงพยาบาล = ผ่านเกณฑ์ 10 -12 ตัวชี้วัด และ รพ.สต. (PCU) = ผ่านเกณฑ์ ≥ ร้อยละ 80</p> <p>RDU Hospital):</p> <p>1.โรงพยาบาลดำเนินการกิจกรรมตามกฎแพ่ง PLEASE โดยมุ่งเน้น โรคติดต่อ 4 โรค และประชากรกลุ่มเสี่ยง คือ CKD ผู้สูงอายุ เด็ก สตรีตั้งครรภ์และ DM รวม 12 ตัวชี้วัด</p> <p>2. รพ.สต. (PCU) มุ่งเน้น โรคติดต่อ 2 โรค (AD และ RI)</p> <p>3. ความเชื่อมโยงของ 5 Keys RDU Community</p> <p>ระดับชุมชน (RDU Community):</p> <p>ร้านชำ</p> <p>มีร้านชำ G-RDU ≥ อย่างน้อยร้อยละ 10 ของจำนวนร้านชำทั้งหมดในอำเภอ (50 ร้านชำ/ เกสักร คบส.1 คน) และมีการดำเนินการอย่างน้อย 2 ตำบล/1 อำเภอ</p> <p>RDU in Private Health Sectors*</p> <p>1. ขย.1 ผ่านเกณฑ์ GPP หมวด 5 และร้านยา ขย.1 ที่สมัครเข้าร่วมเครือข่ายร้านขายยา RDU ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>2. คลินิกกลุ่มเป้าหมายผ่านการประเมินระดับ 2 ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 50</p>			

วิธีการประเมินผล :	1. โรงพยาบาลรายงานผล ผ่านการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดกระทรวงสาธารณสุข และการนิเทศงาน 2. จังหวัดประมวลข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อจัดทำสรุปข้อมูลในภาพรวมของจังหวัด
เอกสารสนับสนุน :	1.แนวทางการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ สาขาพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีการใช้อย่างสมเหตุผล กองบริหารการสาธารณสุข(http://dmsic.moph.go.th/dmsic/admin/files/userfiles/files/Manual_Service%20Plan%20RDU_Sept2016.pdf) 2. คู่มือการดำเนินงานโครงการโรงพยาบาลส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (http://ndi.fda.moph.go.th/drug_use/detail/67) 3.แนวทางการพัฒนาการใช้อย่างสมเหตุผลในชุมชน กระทรวงสาธารณสุข (http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8302) 4.แนวทางการพัฒนาการใช้อย่างสมเหตุผล ในโรงพยาบาลเอกชนและคลินิกเอกชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (https://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/?cat=18)

	<p>5. แนวทางการดำเนินการของร้านยา ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดระยะเวลาผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน และผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน พ.ศ. 2556 (https://www.fda.moph.go.th/sites/drug/SitePages/GPP-02-2561.aspx)</p> <p>6. แนวทางการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในร้านยา (http://ndi.fda.moph.go.th/drug_use/detail/69)</p> <p>7. มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ12.4 การจัดการเชิงระบบสู่ประเทศใช้ยาอย่างสมเหตุผล โดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง (https://kbphpp.nationalhealth.or.th/handle/123456789/21521?locale-attribute=th)</p> <p>8.แนวคิดการพัฒนาจังหวัดใช้ยาอย่างสมเหตุผล (https://drive.google.com/file/d/1FMsZumQV0Jr0UuG-pwBynsP3jeiRv0h/view?usp=sharing)</p>			
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน		Baseline data (RDU)	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
				RDU district
	อำเภอที่มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU District)	ร้อยละ	70 (14 อำเภอ)	
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/หน่วยงานติดตามประมวลผลและจัดทำข้อมูล	ผู้ประสานงานตัวชี้วัด			
	1. ภญ.ศุภินี เหลือวงศ์			